Bibliografické spracovanie nehudobných zvukových dokumentov

Všetky zvukové dokumenty (hudobné i nehudobné) označujeme v národnej bibliografii typových označením „J“. Toto označenie sa nachádza v poli 015 (MARC 21), v čísle národnej bibliografie napr. SNB**J**2009/01-00548.
Pri katalogizácii zvukových dokumentov používame pravidlá **AACR2R** (anglo-americké katalogizačné pravidlá, druhé vydanie, revízia z roku 1988), **ISBD(NBM)** (medzinárodný bibliografický popis pre nekniižničné dokumenty), **MARC 21** – bibliografický formát a **MDT** z roku 2001.
Cieľom tohto materiálu je ukázať Vám na praktických príkladoch postup katalogizácie uvedených dokumentov s krátkym vysvetlením.

Príklad č. 1

LDR 01530nim a220038 a 4500
001 vtls009454602
003 VRT
005 20090324104700.0
007 s d fsngnnmmned
008 081212s2007 xo nnnnfs 000 u slo
015 SNBJ2009/02-00264
020 $a 9788022324519
040 $a SVKPO $b slo $c SVKPO $d SNK $e AACR2
041 0 $a slo
044 $a xo $c SK
072 $a 811.162.4 $x Slovenčina $2 konspekt
080 $a 811.162.4 $2 2001
080 $a (075) $2 2001
080 $a (0.034.44) $2 2001
245 0 0 $a Krížom-krážom $p Slovenčina A1 $h zvukový dokument $c Renáta Kamenárová ... [et al.]
246 3 0 $a Slovenčina A1
260 $a Bratislava $b Univerzita Komenského $c 2007
300 $a 2 zvukové platne $b stereo, digital. $c 12 cm $e 1 brožúra (16 s., 12 x 12 cm)
500 $a Názov a údaje o zodpovednosti z obalu
500 $a CD k učebnici Krížom-krážom, Slovenčina A1, je súčasťou projektu: Vzdelávací program Slovenčina ako cudzí jazyk
500 $a Brožúra obsahuje úplný text nahrávky
500 $a Vydavateľ: Studia Academica Slovaca – centrum pre slovenčinu, ako cudzí jazyk
505 0 $a Vitajte na Slovensku – Ahoj. Ja som Johanna – Internát – Mestá a miesta – Dnes máme oslavu – V reštaurácii – Na univerzite – Vo firme – Na konferencii – Noviny
518 $a Nahrané v štúdiu Lux (www.lux.sk)
650 0 7 $a slovenčina $2 SNKPH
650 0 7 $a konverzácia $2 SNKPH
655 7 $a učebnice $2 SNKPH
655 7 $a zvukové dokumenty $2 SNKPH
655 7 $a kompaktné platne $2 SNKPH
700 1 $a Kamenárová, Renáta $4 aut
700 1 $a Španová, Eva $4 aut
700 1 $a Tichá, Hana $4 aut
700 1 $a Ivoríková, Helena $4 aut

700 1 $a Kleschtová, Zuzana $4 aut
700 1 $a Mošaťová, Michaela $4 aut
910 $a svkpo
910 $a snk
919 $a 978-80-223-2451-9
980 $a 811.162.4`24 $x (075) $x (086.76) $2 2001

Komentár:

Popisná jednotka obsahuje v plastovom obale 2 zvukové platne a brožúru. Na platniach nie sú okrem názvu žiadne bibliografické údaje. Dokument nemá vydavateľské číslo, ktoré býva zvyčajne uvedené na zvukových dokumentoch, ale má na obale uvedené ISBN (medzinárodné štandardné číslo knihy). Keďže je na platniach uvedené minimum informácií, hlavným prameňom popisu je v našom prípade papierový obal dokumentu (6.0B1).
Poznámky sú vytvorené podľa pravidiel uvedených v kapitole 6 Zvukové dokumenty pravidiel AACR2R: 6.7B3 (Zdroj hlavného názvu), 6.7B7 (Vydanie a história diela), 6.7B10 (Fyzický popis), 6.7B18 (Obsah), 6.7B9 (Číslo vydavateľov)
Pri katalogizácii zvukových dokumentov si treba uvedomiť, že nestačí preštudovať len kapitolu 6, ktorá sa venuje špecifickým problémom spracovania zvukových dokumentov, ale je treba preštudovať aj všeobecné pravidlá uvedené v kapitole 1 pravidiel AACR2R, ktoré taktiež platia pri popise špeciálnych typov dokumentov.
Všeobecné označenie typu dokumentu (MARC21, pole 245$h) je povinný údaj, ktorý sa vyjadruje pomocou slovných výrazov uvedených v AACR2R (pravidlo 1.1C1, zoznam 1). Poloha podpoľa h sa v rámci poľa mení. Najčastejšie je poradie podpolí $a $h $b ..., ale ak k hlavnému názvu patrí aj označenie a názov časti potom je poradie podpolí $a $n $p $h ...
Registrový termín – žáner/forma (MARC 21, pole 655): pri vecnom popise nehudobných zvukových dokumentov sa okrem fyzickej charakteristiky dokumentu (kompaktné platne, zvukové dokumenty ...) zapisuje aj formálna charakteristika obsahu (učebnice, slovenské rozprávky, divadelné predstavenia ...). Forma a zápis údajov sa riadi podľa súboru vecných autorít.

Príklad č. 2

LDR 02689nim a2200553 a 4500
001 vtls009474735
003 VRT
005 20090319141200.0
007 s d fungnnmmned
008 090219s2008 xo nnnusf u slo
015 $a SNBJ2009/02-00687
028 0 1 $a FZ-0148-2-832 $b Forza music
040 $a SNK $b slo $c SNK $e AACR2
041 0 $a slo $a cze
044 $a xo $c SK
072 7 $a 792 $x Divadlo. Divadelné predstavenia $2 konspekt
080 $a 792.2 $2 2001
080 $a (086.76) $2 2001
100 1 $a Suchý, Jiří, $d 1931- $4 aut $4 prf $4 lyr
245 1 0 $a Nevesta predaná Kubovi $h zvukový dokument $b federálny insitný muzikálik
$c [autori literárnej predlohy a textov piesní] Jiří Suchý a Stanislav Štepka

260 $a Bratislava $b Forza music $c 2008
300 $a 2 zvukové platne $b digital, stereo $c 12 cm $e 1 brožúra ([8] s.)
508 $a Réžia: Juraj Nvota ; hudba: Ferdinand Havlík a Ján Melkovič
511 0 $a V podaní divadla Semafor a Radošinského naivného divadla účinkujú: Dagmar Patrasová, Jiří Suchý, Evžen Jegorov, Ivan Podobský, Věra Křesadlová, Vladimír Hrabánek, Jitka Sedláčková, Jiří Datel Novotný, Miriam Brochová, Simona Chytrová, Ján Melkovič, Stanislav Štepka, Jozef Sloboda, Katarína Kolníková, Pavel Schwarz, Maruška Mišenčíková, Alena Michalidesová, Michal Rigáň a Milan Šago
518 $a Záznam 100. reprízy z 10. septembra 1986
546 $a Hovorené a spievané po slovensky a česky
650 0 7 $a divadelné predstavenia $2 SNKPH
655 7 $a zvukové dokumenty $2 SNKPH
655 7 $a kompaktné platne $2 SNKPH
700 1 $a Štepka, Stanislav, $d 1944- $4 aut $4 lyr $4 prf
700 1 $a Melkovič, Ján, $d 1939-2004 $4 prf $4 cmp
700 1 $a Havlík, Ferdinand $4 cmp
700 1 $a Nvota, Juraj, $d 1954-$4 drt
700 1 $a Patrasová, Dagmar, $d 1956- $4 prf
700 1 $a Jegorov, Evžen $4 prf
700 1 $a Podobský, Ivan, $d 1956- $4 prf
700 1 $a Křesadlová, Věra, $d 1944- $4 prf
700 1 $a Hrabánek, Jiří, $d 1938-2008 $4 prf
700 1 $a Sedláčková, Jitka $4 prf
700 1 $a Novotný, Jiří Datel, $d 1944- $4 prf
700 1 $a Brochová, Miriam $4 prf
700 1 $a Chytrová, Simona, $d 1962- $4 prf
700 1 $a Sloboda, Jozef $4 prf
700 1 $a Kolníková, Katarína, $d 1921-2006 $4 prf
700 1 $a Schwarz, Pavel, $d 1947- $4 prf
700 1 $a Mišenčíková, Maruška $4 prf
700 1 $a Michalidesová, Alena, $d 1954- $4 prf
700 1 $a Rigáň, Michal $4 prf
700 1 $a Šago, Milan $4 prf
710 2 $a Radošinské naivné divadlo (Bratislava, Slovensko) $4 prf
710 2 $a Semafon (Praha, Česko) $4 prf
910 $a snk
980 $a 792.2 $x (086.76) $2 2001

Komentár:

Kompaktné platne obsahujú nahrávku divadelného predstavenia (hovorené slovo sa strieda s piesňami). Hlavným prameňom popisu sú nálepky oboch platní .Priamo na oboch platniach je uvedený rovnaký hlavný názov, mená hlavných autorov a značka vydavateľa.
Pri spracovaní tohto dokumentu je treba rozhodnúť, či sa jedná o dokument , v ktorom prevažuje hudobný obsah, alebo či prevažuje hovorené slovo. Rozhodli sme sa pre prevažujúci obsah hovoreného slova a preto aj v návestí záznamu bude na 6 pozícii kód záznamu „i“.
Údaje o zodpovednosti zapisujeme podľa pravidiel AACR2R pravidlo 6.7B6 ; MARC 21, pole 500, 508 a 511.
Do všeobecnej poznámky zapisujeme údaje o zodpovednosti s inou rolou než interpreti, alebo aj realizátorov, ktorí sa podieľajú na umeleckom alebo technickom zhotovení diela (napr.

komentár). Účinkujúcich (interpretov) zapisujeme do poľa 511 a realizátorov (napr. režisérov, autorov hudby ...) do poľa 508. Pretože hudba bola zložená priamo na mieru pre toto divadelné predstavenie, považujeme autorov hudby za osoby, ktoré sa priamo zúčastnili na umeleckom stvárnení divadelného predstavenia. Niekedy môže nastať situácia, že autora hudby zapíšeme do všeobecnej poznámky (pole 500). Takáto situácia nastane vtedy, keď sa jedná o hudbu, ktorá už bola autorom vytvorená na iný účel (napr. populárna hudba použitá v divadelnom predstavení ...). Vo všeobecnosti však možno povedať, že ak vzniknú akékoľvek pochybnosti kam autora hudby zapísať, odporúčame použiť všeobecnú poznámku t.j. pole 500.

Príklad č. 3:

LDR	02352nim a2200541 a 4500
001	vtls009149775
003	VRT
005	20071022105700.0
007	s d fsngnnmmned
008	071011s2005 xo nnnncs o n slo
028 01	$a AI 0122-2 $b A.L.I.
040	$a SNK $b slo $c SNK $e AACR2
041 0	$a slo
044	$a xo $c SK
072 7	$a 821.162.4-3 $x Slovenská próza $2 konspekt
072 7	$a 821-93 $x Literatúra pre deti a mládež $2 konspekt
080	$a 821.162.4-34 $2 2001
080	$a 821-93 $2 2001
080	$a (0.053.2) $2 2001
080	$a (086.76) $2 2001
100 1	$a Dančiak, Stanislav $c ml.
245 1 0	$a Budkáčik a Dubkáčik $h zvukový dokument $b rozprávka s pesničkami $c [na motívy knihy Jozefa Cígera-Hronského napísal Stanislav Dančiak ml.]
260	$a Bratislava $b A.L.I. $c 2005
300	$a 1 zvuková platňa $b digital, stereo $c 12 cm
508	$a Réžia: Oľga Janíková ; hudbu skomponoval: Rastislav Dubovský
511 0	$a Účinkujú: Richard Stanke, Ľubomír Paulovič, Eduard Bindas, Ivan Letko, Soňa Ulická, Dušan Tarageľ, Martin Kaprálik, Dušan Cinkota, Václav Púčik, Štefan Kožka, Lívia Sabolová, Dušan Kaprálik, Jozef Benedik
655 7	$a slovenské rozprávky $2 SNKPH
655 7	$a zvukové dokumenty $2 SNKPH
655 7	$a kompaktné platne $2 SNKPH
700 1	$a Hronský, Jozef Cíger, $d 1896-1960 $4 ant
700 1	$a Janíková Oľga, $d 1951- $4 drt
700 1	$a Dubovský, Rastislav, $d 1976- $4 cmp
700 1	$a Stanke, Richard, $d 1967- $4 prf
700 1	$a Cinkota, Dušan, $d 1970- $4 prf
700 1	$a Paulovič, Ľubomír, $d 1952- $4 prf
700 1	$a Tarageľ, Dušan $d 1948- $4 prf
700 1	$a Bindas, Eduard, $d 1926- $4 prf
700 1	$a Púčik, Václav $4 prf
700 1	$a Letko, Ivan, $d 1934- $4 prf
700 1	$a Kožka, Štefan, $d 1954- $4 prf
700 1	$a Ulická, Soňa, $d 1943- $4 prf

700 1 $a Sabolová, Lívia $4 prf
700 1 $a Kaprálik, Dušan, $d 1948- $4 prf
700 1 $a Kaprálik, Martin, $d 1976- $4 prf
700 1 $a Benedik, Jozef, $d 1951- $4 prf
910 $a snk
980 $a 821.162.4-93 $x (086.76) $2 2001
980 $a 821.162.4-34 $x (0.053.2) $2 2001

Komentár:

Jedná s o zvukovú nahrávku rozprávky pre deti. Tento dokument obsahuje jedno dielo od jedného autora. Na nálepke platne je uvedený hlavný názov a podnázov. Nálepka platne je hlavným zdrojom popisu. Údaje prevzaté zo sprievodného textového materiálu alebo z puzdra dávame do hranatých zátvoriek.
Údaje o vydaní, vydavateľské údaje a údaje o edícii majú predpísaný zdroj popisu nálepku, sprievodný materiál a puzdro. Ak by boli údaje prevzaté z iného než uvedeného zdroja, treba ich dať do hranatých zátvoriek.
Pre zápis údajov fyzického popisu, poznámok, údajov o štandardnom čísle a dostupnosti sa používa celý dokument, s tým že sa v príslušných poliach hranaté zátvorky nepoužívajú t.j. za predpísaný zdroj popisu sa považuje akýkoľvek zdroj.
Prehrávaciu dobu nahrávky sme nezapísali z dôvodu, že nie je na dokumente uvedená.
Pravidlo 1.5B4 v kapitole 1 AACR2R hovorí o štyroch možnostiach zápisu prehrávacej doby.

1. Ak je prehrávacia doba uvedená na popisnej jednotne, tak ju uvedieme:
   300 $a 1 zvuková platňa (45:05)

2. Ak sa dá prehrávacia doba ľahko zistiť, uvedieme ju
   300 $a 1 magnetofónová kazeta (56:30)

3. Ak vieme zistiť približnú dobu prehrávania, tiež ju uvedieme
   300 $a 1 zvuková platňa (ca 55 min.)

4. Ak má viacdielna popisná jednotka na každej časti uvedený prehrávací čas, potom máme viac možností zápisu:
   300 $a 3 zvukové platne (19:30 každá)
   300 $a 2 zvukové platne (ca 62 min. každá)
   300 $a 2 zvukové platne (124:20) ... v tomto prípade je uvedená celková prehrávacia doba

Ak sa dá presne zistiť (sčítaním) jednotlivých prehrávacích časom celková prehrávacia doba, potom nepíšeme pred čas „ca“
Ak na popisnej jednotke nie je uvedená prehrávacia doba, tak ju neuvádzame.

Príklad č. 4

LDR 02043nim a2200481 a 4500
001 vtls008418073
003 VRT
005 20070209131900.0
007 s d fsgnnmmned
008 051213s2003 xo nnnnc slo
040 $a SNK $b slo $c SNK $e AACR2
041 0 $a slo

044 $a xo $c SK
072 7 $a 821.162.4-3 $x Slovenská próza
072 7 $a 821-93 $x Literatúra pre deti a mládež $2 konspekt
080 $a 821.162.4-34 $2 2001
080 $a 821-93 $2 2001
080 $a (086.76) 02 2001
100 1 $a Janíková, Oľga, $d 1951- $4 aut $a drt
245 1 0 $a Svetská sláva a iné $h zvukový dokument $b rozprávky Boženy Němcovej $c na motívy Boženy Němcovej napísala Oľga Janíková
260 $a Bratislava $ b A.L.I. $c 2003
300 $a 1 zvuková platňa $b digital, stereo $c 12 cm
490 1 $a Z rozprávky do rozprávky $v 47
505 0 0 $t Svetská sláva – $t V krajine tieňov – $t Cesta domov – $t Ako Janko pásol kobylku
508 $a Réžia: Oľga Janíková ; autor hudby: Rastislav Dubovský
511 0 $a Účinkujú: Viera Strnisková, Dušan Tarageľ, Dušan Kaprálik, Juraj Hrčka, Ján Mistrík, Eva Rysová, Diana Moorová, Veronika Paulovičová, Bibiana Ondrejková
655 7 $a slovenské rozprávky $2 SNKPH
655 7 $a zvukové dokumenty $2 SNKPH
655 7 $a kompaktné platne $2 SNKPH
700 1 $a Strnisková, Viera, $d 1929- $4 prf
700 1 $a Tarageľ, Dušan, $d 1948 - $4 prf
700 1 $a Dubovský, Rastislav, $d 1976- $4 cmp
700 1 $a Kaprálik, Dušan, $d 1948- $4 prf
700 1 $a Hrčka, Juraj, $d 1980- $4 prf
700 1 $a Mistrík, Ján, $d 1942- $4 prf
700 1 $a Rysová, Eva, $d 1932- $4 prf
700 1 $a Moorová, Diana $4 prf
700 1 $a Paulovičová, Veronika $4 prf
700 1 $a Ondrejková, Bibiana $4 prf
830 0 $a Z rozprávky do rozprávky $v 47
980 $a 821.162.4-93 $x (086.76) $2 2001
980 $a 821.162.4-34 $x (0.053.2) $2 2001

Komentár:

V tomto bibliografickom popise si všimneme pole 505 (formátovaná poznámka k obsahu). Toto pole sa používa na vymenovanie názvov častí alebo názvov jednotlivých diel, ktoré popisná jednotka obsahuje. Poznámku je možné zapísať dvojako, A to:

základná úroveň – všetky údaje poznámky k obsahu sú zapísané v jednom výskyte podpoľa a:
t.j.
505 0# $a Svetská sláva – V krajine tieňov – Cesta domov – Ako Janko pásol kobylku

alebo
rozšírená úroveň – používajú sa iné podpolia ako podpole a; dôležité je podpole „t“, ktoré má selekčný charakter viď príklad č. 4

V praxi sa však v SNK používa nasledujúci spôsob zápisu **viacerých** diel od **jedného** autora **so spoločným názvom:**

100 1# $a Priezvisko, Meno
245 10 $a Spoločný názov $h zvukový dokument
500 ## $a Dokument obsahuje 4 diela
740 02 $a Názov 1
740 02 $a Názov 2
740 02 $a Názov 3
740 02 $a Názov 4

t.j. v bibliografickom zázname to bude vyzerať nasledovne:

100 1 $a Janíková, Oľga, $d 1951- $4 aut $a drt
245 1 0 $a Svetská sláva a iné $h zvukový dokument $b rozprávky Boženy Němcovej $c na motívy Boženy Němcovej napísala Oľga Janíková
500 $a Dokument obsahuje 4 diela
740 0 2 $a Svetská sláva
740 0 2 $a V krajine tieňov
740 0 2 $a Cesta domov
740 0 2 $a Ako Janko pásol kobylku

Hodnota druhého indikátora 2 (v poli 740) znamená, že popisná jednotka obsahuje dielo, pre ktoré sa vytvára **vedľajšie názvové záhlavie**.

V prípade, že dokument obsahuje **viac** diel od **jedného** autora **bez spoločného názvu,** zápis bude vyzerať nasledovne:

100 1# $a Priezvisko, Meno
245 10 $a Názov 1 ; Názov 2 ; Názov 3 ; Názov 4 $h zvukový dokument $c Meno Priezvisko
500 ## $a Dokument obsahuje 4 diela
740 02 $a Názov 2
740 02 $a Názov 3
740 02 $a Názov 4

Ďalšou možnosťou je spôsob zápisu **viacerých** diel od **rôznych** autorov **bez spoločného názvu:**

100 1# $a Priezvisko1, Meno1
245 10 $a Názov1 $h zvukový dokument $c Meno1 Priezvisko1. Názov 2 / Meno2 Priezvisko2
500 ## $a Dokument obsahuje 2 diela od rôznych autorov
700 1# $a Priezvisko2, Meno2 $t Názov2

Posledným prípadom je spôsob zápisu **viacerých diel** od **rôznych** autorov **so spoločným názvom:**

245 00 $a Spoločný názov $h zvukový dokument
500 ## $a Dokument obsahuje 3 diela od rôznych autorov
700 1# $a Autor1 $t Názov1
700 1# $a Autor2 $t Názov2
700 1# $a Autor3 $t Názov3

Najčastejšie používané polia v MARC 21 pri spracovaní nehudobných zvukových dokumentov

001	NO	Evidenčné/kontrolné číslo záznamu
003	NO	Zdroje evidenčného/kontrolného čísla
005	NO	Dátum posledného spracovania
007	NO	Pole pevnej dĺžky pre fyzický popis
008	NO	Údaje pevnej dĺžky – všeobecné informácie
015	NO	Číslo národnej bibliografie – pre SNK povinné
020	NO	Medzinárodné štandardné číslo knihy (ISBN)
028	O	Vydavateľské číslo hudobniny
040	NO	Zdroj katalogizácie
041	NO	Kód jazyka
043	NN	Kód geografickej oblasti
044	NN	Kód krajiny vydania/produkcie
072	O	Skupina konspektu
080	O	Medzinárodné desatinné triedenie
100	NO	Hlavné záhlavie – osobné meno
110	NO	Hlavné záhlavie – názov korporácie
130	NO	Hlavné záhlavie – unifikovaný názov
240	NO	Unifikovaný názov
245	NO	Údaje o názve (a údaje o zodpovednosti)
260	O	Vydavateľské údaje, distribúcia atď.
300	O	Fyzický popis
306	NO	Čas trvania nahrávky
440	O	Údaje o edícii/vedľajšie záhlavie
490	O	Údaje o edícii
500	O	Všeobecná poznámka
505	O	Formátovaná poznámka o obsahu
508	O	Poznámka o produkcii/tvorbe
511	O	Poznámka o účinkujúcich
518	O	Poznámka o dátume a mieste zaznamenania diela
521	O	Poznámka o cieľových používateľoch
546	O	Poznámka o jazyku
600	O	Vedľajšie vecné záhlavie – osobné meno
610	O	Vedľajšie vecné záhlavie – názov korporácie
630	O	Vedľajšie vecné záhlavie – unifikovaný názov
648	O	Vedľajšie vecné záhlavie – chronologický termín
650	O	Vedľajšie vecné záhlavie – vecná téma
651	O	Vedľajšie vecné záhlavie – geografický názov
655	O	Registrový termín – žáner/forma
700	O	Vedľajšie záhlavie – osobné meno
710	O	Vedľajšie záhlavie – názov korporácie
730	O	Vedľajšie záhlavie – unifikovaný názov
740	O	Vedľajšie záhlavie – neoverený súvisiaci/analytický názov
830		Vedľajšie záhlavie pre edíciu – unifikovaný názov